

De Winterkoning

Nieuwsbrief – December 2024

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Wie wat waar	
Terug- en vooruitblik voorzitter VWG Midden-Kennemerland	3
Uit het bestuur	4
Nieuwe leden	4
Opmerkelijke vogelfoto	5
Van de commissie Publieksactiviteiten	5
Watervogeltellers gezocht	7
Oproep voor slaappleatsen	8
Even voorstellen: Jitte van Leeuwen	9
Lezingen en Excursies	10
Voorjaarsexcursie naar Lauwersmeer	11
De Spotvogels	12
Vogeljargon: KJ	17
Roofvogelwerkgroep 2024	15
Vinkenbaan 2023	16
Kees Roselaar, meervoudig fenomeen	17
Bijzondere waarnemingen, Hans Schekkerman	21

Onder andere in dit nummer:

Van de redactie
Jitte van Leeuwen
De Spotvogels
Excursieverslagen
Kees Roselaar
Lauwersmeer
Vogelwaarnemingen

Veel leesplezier in dit uitgebreide Kerstnummer

Torenvalk, foto Elice Jongerius

Van de redactie

Bart Romijn

Deze Winterkoning is uitgebreider dan de vorige nieuwsbrieven. Laten we het een Kerstnummer noemen. We beginnen met een terugblik 2024 en vooruitblik 2025 van de voorzitter, Hans Stapersma, gevolgd door de rubriek Uit het bestuur. Hij benadrukt dat een actieve Vogelwerkgroep noodzakelijker is dan ooit gegeven het huidige natuur-onvriendelijke politieke klimaat. En activiteit in de VWG Midden-Kennemerland is er zeker, getuige onder meer de jaarverslagen van de Roofvogelwerkgroep en de Vinkenbaan (beide kort in deze Nieuwsbrief ingeleid) en de uitvoerige rubriek Bijzondere Waarnemingen van het afgelopen kwartaal waarmee deze nieuwsbrief eindigt.

Opmerkelijke foto's

We kregen veel reacties op onze oproep voor foto's in de vorige Winterkoning. In dit nummer starten we de rubriek Opmerkelijke foto's met een beeld dat associaties oproept met een copieuze kerstmaaltijd.

In gesprek

We stellen twee, ook opmerkelijke, leden voor, beiden op jonge leeftijd begonnen met vogelen: Jitte van Leeuwen en Kees Roselaar. Jong begonnen geeft een grote voorsprong. Daarom is het verheugend te zien dat het stap voor stap vooruitgaat met het aantal jeugdleden. De Spotvogels is onze rubriek van en voor jongeren. De Commissie Publieksactiviteiten laat van zich goed horen, en roept ook leden op om als excursieleider mee te doen aan de Nationale Vogelweek in mei, of andersoortig vrijwilligerswerk te doen.

Erop uit

De Commissie Lezingen & Excursies laat zich evenmin onbetuigd. Na een aantal geslaagde excursies en drukbezochte lezingen in het afgelopen kwartaal presenteert zij een minstens zo spannende agenda voor het komende halfjaar. Met als kers op de taart een lange weekendexcursie naar Lauwersmeer, waarvoor helaas slechts een beperkt aantal plaatsen beschikbaar is. Lees in de agenda hoe je je kan aanmelden!

Dan weer wat inhoud. De rubriek Vogeljargon gaat dit keer in op de afkorting *kj*.

Nodig

Tot slot, in deze Winterkoning ook twee oproepen: 1) Watervogeltellers gezocht en 2) Slaapplaatsen gezocht voor deelnemers aan het januari congres van de Nederlandse Ornithologische Unie.

Meer dan genoeg leesstof dus. Rest mij namens de redactie een wens aan alle leden: een gezond en vogelrijk 2025! Elice Jongerius, Paul Mulder, Hans Stapersma en Bart Romijn

Wie-wat-waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De Winterkoning is het Verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De werkgroep kent naast het bestuur en de redactie diverse werkgroepen. [Kijk hier voor een overzicht met contactgegevens](#)

Terugblik 2024 en vooruitblik 2025

Hans Stapersma, voorzitter

Bij mijn bespiegelingen over 2024 hangen mijn gedachten nog steeds op twee recente artikelen uit Vogels, het orgaan van Vogelbescherming Nederland. Het eerste gaat over trekvogels en de sleutelrol die Nederland (bewust of onbewust) vervult in de noord-zuid vogel-bewegingen in de East Atlantic Flyway van de arctische toendra's tot Zuid-Afrika en terug. Vogels zijn grenzeloos en de bescherming van vogels zou dat daarmee ook moeten zijn om maximaal effectief te zijn. Toch kijken we als Nederlanders helaas steeds beperkter, bekrompener en xenofober, slechts naar wat vermeend voor Nederland en Nederlanders belangrijk zou zijn.

Het tweede artikel gaat over het falen en het totale failliet van meer dan 20 jaar ganzenbeleid waar we desalniettemin keihard blijven volhouden dat we meer moeten schieten, doden en inzetten op het verdrijven van dieren; "gewoon" omdat we het "teveel vinden" en onze onderbuik zegt dat dit het beste is. De vogel-variant van ..... ja, vul het maar in.

We zijn in Nederland de laatste tijd volgens mij echt in de war en we doen grote stappen achteruit in zaken als klimaatverandering, biodiversiteit, natuurbescherming, schone en gezonde leefomgeving, natuur-inclusief bouwen, het hebben van een reputatie en rol als gidsland en - tja, denk ik er dan achteraan - zaken als gastvrijheid, mededogen en hulp aan anderen. Een vergelijking van vogels met mensen dringt zich bij mij op, zoals ik dat wel vaker heb.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

We zijn in Nederland de laatste tijd volgens mij echt in de war en we doen grote stappen achteruit in zaken als klimaatverandering, biodiversiteit, natuurbescherming, schone en gezonde leefomgeving, natuur-inclusief bouwen, het hebben van een reputatie en rol als gidsland ...

Vogelwerkgroep

Op een meer beperkte schaal: met de Vogelwerkgroep gaat het best heel erg goed - gelukkig slechts weinig openstaande vacatures, veel energie en inbreng van de verschillende werkgroepen, inmiddels weer een robuuste groep jongeren met hun activiteiten, veel mooie vogels in ons werkgebied en een stevig groeiend ledental. Mijn persoonlijke doel wat betreft dat laatste was "300 per eind 2024" maar daar zitten we inmiddels al ver boven.

Ik hoop heel erg en verwacht ook dat we deze positieve ontwikkelingen binnen de Vogelwerkgroep zullen vasthouden en voortzetten in 2025. Dat stemt mij heel positief en hoopvol, vooral als we - in elk geval vanuit vogelperspectief - samen in staat zijn dat grotere plaatje wèl te zien, te begrijpen en te omarmen.

Ik wens u - namens het hele bestuur - hele prettige feestdagen, veel wijsheid, geluk en voorspoed in 2025 en vooral ook heel veel vogelplezier!

Uit het bestuur

Hans Stapersma, voorzitter

De vernieuwde Winterkoning, ons kwartaalblad, is zeer positief ontvangen door vele van onze Leden - dank voor ieders feedback EN hulde aan de bijna helemaal nieuwe Redactie die dit alles voor elkaar bracht! We besparen zo een hele mooie 2500 euro per jaar aan drukkosten op onze begroting!

Helaas ontbrak het nog wel aan voldoende energie om - naast de Winterkoning en voor het eerst - ook nog een Jaarboekje Vogels 2023 te maken maar "wat in het vat zit, verzuurt niet"; ik heb goede hoop dat ons dit in 2025 wel gaat lukken.

Een terugblik

Het Bestuur hield zich - vooral naar aanleiding van de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) - verder o.a. bezig met betere financiële integratie van de financiën van de ringers met die van de vogelwerkgroep. Verder proberen we voor het eerst een begroting te maken vóór de start van een nieuw kalenderjaar in plaats van pas bijna halverwege; nu nog een uitdaging voor vele werkgroepen!

Henk Vaessen ontving vorig kwartaal de Bronzen Speld van Verdienste van de Vogelwerkgroep voor zijn vele bijdragen aan de werkgroep Ruimtelijke Ordening. Via die werkgroep leverden we dit kwartaal ook input in de ideeën om eventueel elektriciteit van Wind op Zee aan te landen via de duinen van Castricum of andere locaties, en aan 5 voorgestelde corridors (inclusief één in de binnenduinrand dwars door ons werkgebied) om een nieuwe bovengrondse 380kV leiding door Noord-Holland aan te leggen.

We protesteerden formeel tegen het "stiekum in de plannen fietsen van een uitkijktoren" in de allang besproken en ook door ons al geaccordeerde vernieuwingsplannen voor het strandplateau Castricum. Tja, je moet wel vreselijk op je tellen blijven passen met "onze betrouwbare overheid"! We kunnen overigens nog steeds versterking gebruiken voor deze zwaar belaste werkgroep Ruimtelijke Ordening!

In 2025

Over vacatures gesproken, we zoeken ook nog steeds een back up webmaster voor alle ins en outs van onze website, en voor onze zekerheid en continuïteit daarin; zoals het er nu voorstaat blijven we echt heel kwetsbaar! Dat geldt trouwens ook voor toekomstige bestuursfuncties waar we op relatief korte termijn zoeken naar kandidaat-bestuursleden, inclusief een secretaris en een voorzitter!

Een nieuwe zorg zijn de bouwplannen "Akersloot Zuid III" waar goed en beschermd weidevogelleefgebied (BPL status - Beschermd Provinciaal Landschap) door de wethouder wordt afgedaan als "het is gewoon een grasveld".

Een sterke Vogelwerkgroep blijft keihard nodig, zeker in het huidige ijskoude politieke klimaat!

Nieuwe leden

Wij heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

Arend Hendriks, Sylvia Lok, Jim van der Stelt, Ennie van den Berg, Ron Greven, Margot van der Veen, Jos Dekker, Marleen Janssen, Erick Timmer, Peter van Schaijck en Thea Admiraal.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

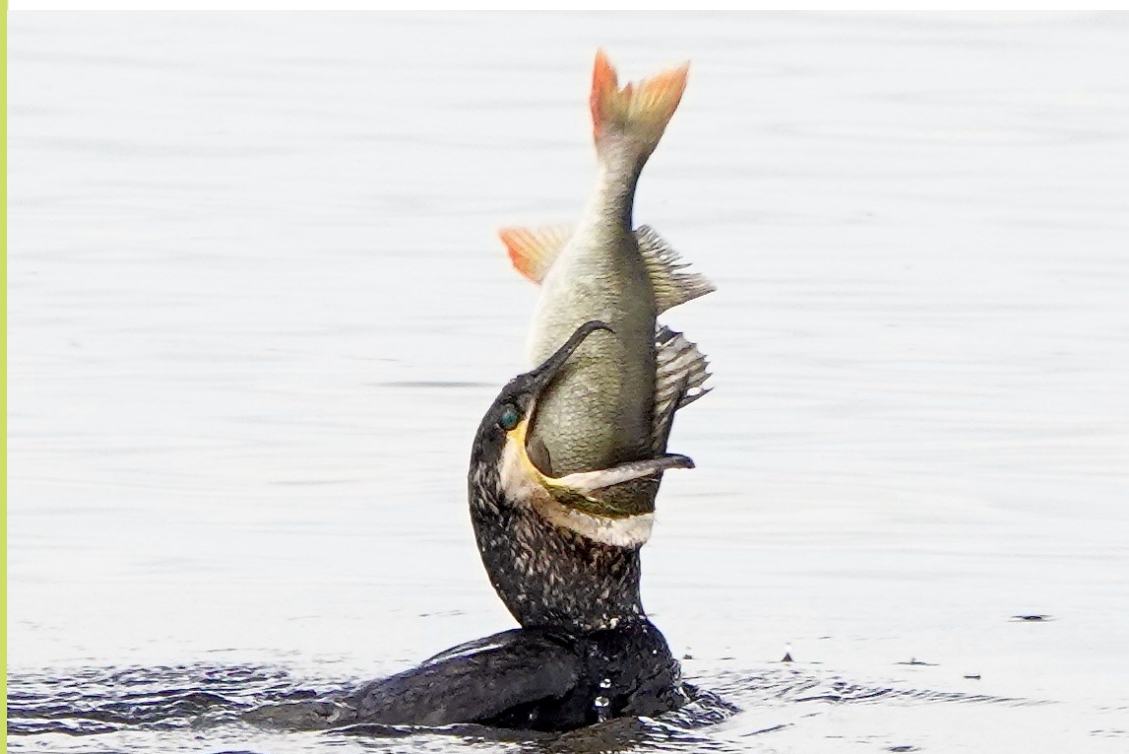
Een sterke Vogelwerkgroep blijft keihard nodig, zeker in het huidige ijskoude politieke klimaat!

De Vogelwerkgroep verwelkomt de nieuwe vogelaars Arend, Sylvia, Jim, Ennie, Ron, Margot, Jos, Marleen, Erick, Peter en Thea

Opmerkelijke Vogelfoto's

In de vorige Winterkoning deden wij een oproep om foto's in te sturen. Bijzondere foto's – al dan niet met een verhaal – en foto's die wij als redactie kunnen gebruiken ter illustratie van onze nieuwsbrief de Winterkoning. Wij ontvingen al meteen al een grote veelheid foto's, waarvoor onze dank.

Onze keuze viel op een foto van Willem Jas; toepasselijk nu velen van ons met de voorbereiding van een kerstmaal bezig zijn. Het zou een illustratie uit een kookboek kunnen zijn: een gulzig foeragerende Aalscholver. Smakelijk eten!

Aalscholver; foto Willem Jas

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Willem Jas heeft een speciaal moment prachtig vastgelegd.

Mail foto's waar u trots op bent en die wij allemaal mogen zien, naar

winterkoning@vwgmidden-kennemerland.nl

*Nodig:
excursiebegeleiders voor de
nationale vogelweek in mei 2025*

Van de commissie Publieksactiviteiten

Meia Bartelsman

Vrijwilligersdag oktober Castricum

Enthousiast hadden we als commissie ons hiervoor opgegeven, met als doel de naamsbekendheid te vergroten en in de hoop dat nieuwe vrijwilligers zich zouden melden. Helaas door een communicatiefout tussen gemeente en het vrijwilligers infopunt bleek de datum veranderd te zijn. Dat was dus jammer!

Oproep excursiebegeleiders voor de nationale vogelweek 2025

van zaterdag 10 mei t/m zondag 18 mei 2025. We hebben al 2 excursies met begeleiders binnen, dus meld je alvast aan op publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl. Noteer alvast in uw agenda, we willen ook op verschillende dagen tijdens deze vogelweek weer 8 excursies organiseren / coördineren als commissie.

Nieuwe folder van de VWG

De 2e herdruk wordt volop gebruikt. De commissie lezingen & excursies deelt de folder uit aan niet-leden. Verder zorgen Klaas Pelgrim en Meia Bartelsman dat de verspreiding verder in onze regio een plek krijgt. Naast de 4 bibliotheken, ligt onze folder nu ook in de Kern, De Patatoloog, Marquette en De Hoep. Bij de 2 laatste locaties proberen we een mogelijkheid te vinden om ons beter zichtbaar te maken.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Vrijwilligers gezocht voor ondersteuning bij VWG informatiekraam activiteiten.

Samenwerken met de jongeren afdeling

Doel van dit overleg vanuit onze commissie is dat we gaan proberen meer jongeren te interesseren om mee te gaan doen met bijvoorbeeld de excursies 1 x per maand.

We hebben onze ideeën samen besproken met Henk van der Leest en Peter Mol van de Commissie Jongeren, en waar kunnen wij als commissie aan bij dragen. Zo is er met elkaar definitief afgesproken dat het woord jongeren altijd wordt gebruikt. Dus jeugdvogelclub vervalt. Hier en daar moet dat nog worden aangepast.

De leeftijdsgrens van 10 jaar blijft gehanteerd, maar een eind leeftijd laten we open. Ook als je bijna 10 bent mag je mee gaan doen. Verder nagedacht om ook gezinnen met jonge kinderen die geïnteresseerd zijn op een bepaalde manier een keer een excursie te gaan aanbieden. Dit kwam met name naar voren op het zomerfestival, er was veel vraag naar.

Oproep vrijwilligers om ons te ondersteunen bij onze **VWG informatiekraam** bij een festival of bijeenkomst. We willen graag een kleine poule van VWG leden samenstellen om ons te helpen bij het geven van informatie etc. bij de VWG stand. We denken aan 1 of 2 uurtjes dat je een keer beschikbaar wil zijn. Laat van je horen via publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

Watervogeltellers gezocht

Jelle Abma

Herken jij de verschillende soorten watervogels op onderstaande foto? Dan is deze oproep wellicht wat voor jou. Van september tot en met april worden in een groot deel van Noord-Holland halverwege de maand alle watervogels geteld.

Foto: Harvey van Diek

Vogels tellen is een goede stimulans om in ieder geval maandelijks even naar buiten te gaan naar jouw telgebied. Je kunt hiermee het aangename met het nuttige verenigen door zorgvuldig je telgebied af te gaan om bijvoorbeeld alle watervogels in kaart te brengen. Deze tellingen dragen bij aan de bescherming van de vogelsoorten maar ook de gebieden waar je telt.

Limmen, Castricum en Heemskerk

Toch zoeken we momenteel tellers in een aantal gebieden rond Limmen, Castricum en Heemskerk. Het gaat om de gebieden: Limmerpolder-oost (NH3632), Limmerpolder west (NH3631), Groot-Limmerpolder W (NH3490), Castricumerpolder (NH3640), Heemskerkernoordbroek (NH3650) en Uitgeester- en Heemskerkerbroek (NH5210) (zie de kaart hieronder). Een ontspannende én zinvolle bezigheid om eens in de maand te gaan vogelen voor de wetenschap in jouw telgebied.

Interesse?

Heb je interesse? Kijk maar eens op de claimkaart op Sovon.nl bij 'Watervogeltellingen' en meld je aan voor een van deze gebieden (omlijnd op de kaart op de volgende pagina).

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

*Watervogeltellers worden
vanzelfsprekend goed ingewerkt.*

Mooi toch, je eigen telgebied!

*Tellers: geef je op bij Jelle Abma
jelle.abma@sovon.nl*

Even kennismaken met: Jitte van Leeuwen; van jeugd- naar volwassen lid van de Vogelwerkgroep

Tekst Bart Romijn, december 2024

Jitte van Leeuwen in Slovenië

Vaak is het een ouder die een kind interesseert voor vogels. Bij Jitte van Leeuwen was het andersom. “Zolang als ik me kan herinneren keek ik altijd al naar vogels” begint Jitte. “Als klein kind zittend in de fietskar probeerde ik vogels te benoemen.

Mijn ouders, die niet zo op vogels gericht waren, hielpen me wel. En als zij het ook niet wisten, zochten we het samen thuis op. Later werd ik lid van de Jeugdgroep van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. Mijn vader bracht mij heen en terug. Hij kreeg zelf steeds meer interesse voor vogels”. Zij vervolgt: “Ik vond dat een leuke tijd. Het was altijd een klein groepje kinderen waar we mee op pad gingen, een handjevol, meestal dezelfde kinderen ook.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Coaching doet er toe: “ Cees Baart coördineerde destijds de jeugdvogelclub. Hij heeft mij best wel beïnvloed.

Altijd was hij waarderend en aanmoedigend ...”

Heel af en toe gingen er anderen mee, vooral bij het ringen en met de bosuil-excursies. Cees Baart coördineerde destijds de jeugdvogelclub. Hij heeft mij best wel beïnvloed. Altijd was hij waarderend en aanmoedigend, ook over de foto's en tekeningen die ik maakte”.

Meer jongere leden

Over de vraag of zij een idee heeft hoe de Vogelwerkgroep meer deelname van kinderen zou kunnen bevorderen, hoeft Jitte niet lang na te denken. De helderheid die uit haar jeugdexcursieverslagen blijkt, klinkt ook door in haar antwoord, nu verrijkt met visie. “Ik vond de excursies en activiteiten altijd super; ook omdat er ervaren vogelaars meegingen. De meeste excursies waren per fiets en in de buurt van Castricum. Dat is nu nog zo. Voor kinderen die al in de duinen wonen voegt dat niet zoveel toe. Voor mij, toen wonend in Heerhugowaard, was dat echt anders.

Verder weg

Dus misschien moet je af en toe eens verder weg. Voor kinderen is ver weg misschien een beetje spannend. Maar dan zou je hun ouders mee kunnen laten gaan. Zeker als het naar een gebied is met vogels die iedereen aanspreken, zoals de zee- of visarend of de Jan van Gent. Dan denk ik dat dat best wel lukt. Dat spreekt per slot van rekening ook tot de verbeelding van ouders. Een ander idee lijkt het me dat je af en toe een gezamenlijke excursie van de jeugdclub en oudere vogelaars organiseert. Dan komt er ook meer connectie in de vereniging”.

Ik vraag Jitte naar de toekomst als biologe die zij voor ogen heeft. Die toekomst laat zij nog open: "Al vroeg op de middelbare school wist ik dat ik biologie wilde studeren. Waar dat me brengt weet ik nog niet. In ieder geval wil ik in de natuur zijn. Het liefst iets met vogels, of met zoogdieren. Reptielen en amfibieën zou ook kunnen. Met kleinere diersoorten, zoals insecten, daar heb ik minder mee". Interessant te weten welke trekroute deze jonge hoogvlieger in de toekomst gaat volgen!

Ooievaar, tekening door Jitte van Leeuwen

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Dank aan de enthousiaste leden die de verslagen van de excursies hebben geschreven.

Lezingen en Excursies

Verslagen afgelopen kwartaal

Het afgelopen kwartaal waren er drie lezingen, waarvan twee zeer goed bezochte in De Hoep, over Meeuwen door Marcel Boer en over "Vogels langs de Noordzee" door Karel Mauer. Na de Algemene Ledenvergadering hield Hans Schekkerman een zeer instructieve lezing over de herkenning van Piepers en Leeuweriken.

Daarnaast vonden 4 excursies plaats, één naar de Biesbosch, twee naar ons eigen vogelringstation De Vinkenbaan, en tot slot in december, naar de Zuidpier in IJmuiden. Met dank aan Radha van Schaijck, Trix Grooff en Stefanie Gauw (tweemaal) voor het schrijven van de verslagen die je [hier](#) kunt lezen.

Agenda voor 1e helft 2025

Het komende halfjaar staat er een aantal heel interessante lezingen - over roofvogels en over het zanggedrag van vogels - en excursies op het programma. Zo beginnen we in januari met een excursie naar de Oostvaardersplassen en bezoeken we o.a. het Jisper- en Wormerveld per fluisterboot, gaan we naar het Starrevlak bij Egmond en de Zouweboezem in Utrecht. Daarnaast organiseren we een lang-weekendexcursie naar het Lauwersmeer, onder leiding van Hans Stapersma. Aangezien er voor deze excursie slechts een beperkt aantal plaatsen beschikbaar is, is deze excursie alleen voor leden en is aanmelding verplicht.

Voor het gehele programma van lezingen en excursies verwijzen wij naar de [agenda](#) op de website. Het kan voorkomen dat een excursie op het laatste moment wordt afgelast, zoals vanwege weersomstandigheden. Let daarop altijd op uw mail tot op de avond voor vertrek.

Weekend excursie 16-19 mei 2025

Lang-weekend excursie naar nationaal park en 'vogelhotspot' Lauwersmeer
Opgave mogelijk per 5 januari 2025 vanaf 12.00 uur

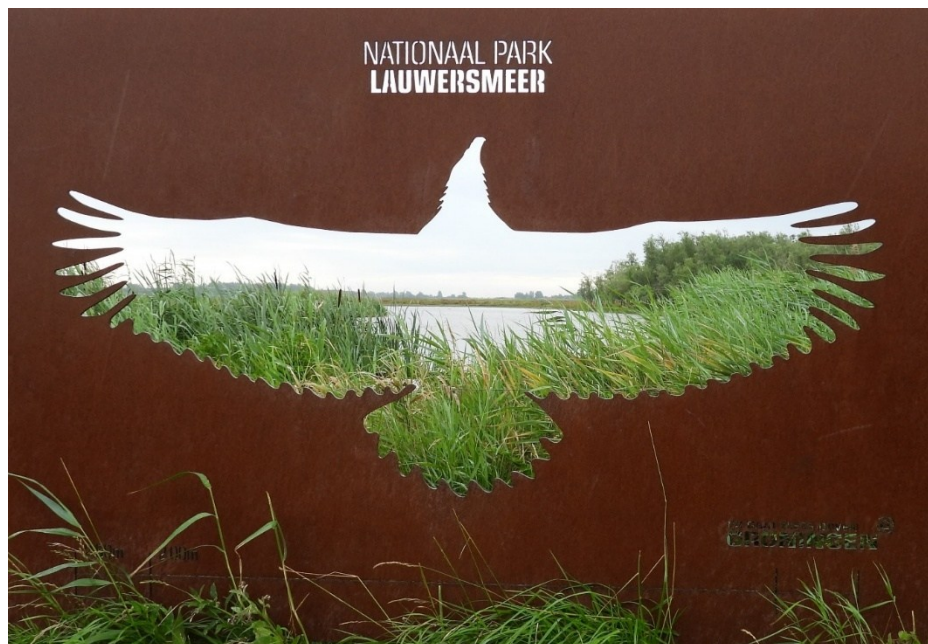

Foto: Bart Romijn

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Het Lauwersmeer is een van de vogel-hotspots van Nederland en een zeer gevarieerd gebied met open wateren, bos, uitgestrekte rietvelden en ruige graslanden. Maar vanuit Midden-Kennemerland ga je daar niet zomaar eventjes een dagje naar toe. De afstand is te groot.

Vogelhotspot

Het Lauwersmeer is een van de vogel-hotspots van Nederland en een zeer gevarieerd gebied met open wateren, bos, uitgestrekte rietvelden en ruige graslanden. Maar vanuit Midden-Kennemerland ga je daar niet zomaar eventjes een dagje naar toe. De afstand is te groot. Vandaar dat we een 'lang-weekend excursie' organiseren, van vrijdag tot en met maandag, 16 – 19 mei 2025. Excursieleader is Hans Stapersma. Tijdens de excursie verplaatsen we ons per auto en te voet. Autokosten worden per auto omgeslagen à €0,25 per kilometer.

Kosten

Wij verblijven van vrijdag tot maandag in het Landal Natuurdorp Suyderoogh, met 2 huisjes voor vier en een huisje voor zes personen. De (maximale) groepsgrootte voor deze excursie is 14 personen, inclusief de excursieleader.

Kosten zijn voor de accommodatie € 126,- per persoon; toeristenbelasting bedraagt € 1,50 per persoon/per nacht. Totale vaste kosten zijn dus € 130,50.

Avondeten ca € 30 - € 35,- per persoon, per avond, exclusief drankjes. Het avondeten vindt plaats in het restaurant van het Landalpark.

LET WEL: de kosten van het avondeten zijn gebaseerd op de cijfers 2024.

Wij stellen voor dat de huisjes zelf de boodschappen regelen. Landal heeft een klein winkeltje. Boodschappen zoals thee, koffie (en filters), suiker, fris, bier, wc papier/keukenrol e.d. kunnen vooraf worden meegenomen. Neem ook zelf handdoeken en theedoek mee. Deelnemers maken zelf elke dag hun ontbijt en een pakketje voor de lunch klaar.

Aanmelden

Je kan je opgeven per **5 januari vanaf 12 uur** via excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl

Eerdere aanmeldingen worden niet gehonoreerd. Geef svp aan of je een auto hebt en hoeveel mensen eventueel kunnen meerijden. Bij teveel aanmeldingen leggen wij een wachtlijst aan, in volgorde van aanmelden. Deelnemers krijgen zo snel mogelijk een bevestiging en een verzoek tot betaling van het accommodatie-bedrag (ad €130,50,-). Na betaling is de aanmelding definitief. In februari sturen wij nadere informatie toe. Daarnaast ontvangen de deelnemers twee weken voor vertrek de informatie van het verdere programma, slaapplek, tijd en plek van verzamelen, kamer- en auto-indeling, e.d.

De Spotvogels

Peter Mol & Henk van der Leest

jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

Onder deze rubriek is nieuws te vinden over de activiteiten van en voor onze jeugdleden. De naam De Spotvogels is ook de naam van de groepsapp die de jongeren gebruiken om informatie met elkaar en met de coördinatoren te delen. Over vogels die ze op vakantie hebben gezien bijvoorbeeld. Of om te laten weten of ze wel of niet meegaan met een excursie. In deze uitgave onder meer verslagen van de excursies die er vanaf september tot nu toe zijn geweest. En een vooruitblik naar de activiteiten en excursies in het nieuwe jaar.

Nieuwe jeugdleden

Vanaf september kwamen er twee nieuwe jeugdleden bij: Arend Hendriks en Jim van der Stelt. Daarmee heeft de vogelwerkgroep nu 13 jeugdleden. Ook een kandidaat jeugdlid meldde zich. Hij gaat voor het eerst een keertje mee met een van de volgende excursies.

Excursies

Op zondag 15 september traptten we het seizoen af met het observeren van de zeetrek vanaf het strand bij Castricum aan zee. Op zondag 13 oktober gevolgd door een vogeltrekeexcursie vanaf het strandplateau Castricum aan zee en de Flevoseweg. Van beide excursies heeft Arend een verslag gemaakt. Op 3 november werd een bezoek gebracht aan het Vogelringstation Castricum, de Vinkenbaan. Daarvan heeft Jesse een verslag gemaakt. De verslagen kan je [hier](#) lezen. De laatste excursie van dit jaar zou op zondag 8 december naar de Zuidpier maar die is vanwege de weersomstandigheden een week uitgesteld. Daar is dus nog geen verslag van. Dat komt in de volgende Winterkoning.

Eropuit in 2025

Voor het nieuwe jaar hadden Peter en ik wat leuke ideeën waarvoor extra voorbereiding en overleg met anderen nodig was. We hebben die ideeën in het najaar verder uitgewerkt. Een van die ideeën is dat we op zaterdag 24 en zondag 25 januari 2025 aansluiten bij de landelijke Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland. Dat is een publieksactiviteit waarmee we nieuwe jonge vogelaars enthousiast willen maken voor onze excursies en activiteiten. Voor jongeren vanaf (bijna) 10 jaar die nog niet eerder mee geweest met een excursie dan is dit een mooie kans om het eens te proberen. We gaan tellen in de tuin bij Gasterij de Kruisberg waar we vanuit The Shed een mooi uitzicht hebben op een speciaal ingerichte voederplaats. Ook onze jeugdleden zijn natuurlijk van harte welkom om mee te komen tellen. Voor deze excursie moet je je wel even van tevoren opgeven. Dat kan door een e-mail te sturen naar jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

De rest van het programma tot aan de zomer is als volgt. Het nieuwe jaar begint met een spannende avondexcursie op **vrijdagavond 17 januari**. Arend de Jong en Martine Kamminga nemen jullie dan mee het Duingebied in op zoek naar Bosuilen.

Zondag 9 februari blijven we binnen. Samen met Cees Baart gaan we vogels tekenen in De Kern. Om vogels te kunnen tekenen moet je heel goed naar ze kijken. Zo leer je kijken naar kenmerken van vogels aan de hand waarvan je ze beter kunt herkennen. Neem zelf je tekenspullen mee. Wij zorgen voor papier en opgezette vogels om na te tekenen. Heb je zelf een opgezette vogel thuis die je mag gebruiken, neem die dan gerust mee. We roepen leden die opgezette vogels hebben op om die tijdelijk ter beschikking te stellen voor deze leuke activiteit.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Voor het nieuwe jaar hadden Peter en ik wat leuke ideeën waarvoor extra voorbereiding en overleg met anderen nodig was.

Een van die ideeën is dat we op zaterdag 24 en zondag 25 januari 2025 aansluiten bij de landelijke Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland.

Het plan is om **zondag 9 maart** een bezoek te brengen aan de polder bij Fort Krommeniedijk. Deze polder wordt vaak onder water gezet (geïnundeerd) en dat is dan een interessant gebied om de eerste Gruttos'en andere weidevogels te zien. Die vinden in het lage water voldoende voedsel. We weten niet zeker of de polder onder water wordt gezet. Als dat niet zo is het alternatief dat we met de naar Castricumerpolder gaan waar dan waarschijnlijk ook de eerste Grutto's, Kieviten en andere weidevogels zijn aangekomen.

Zondag 13 april gaan we op zoek naar de Blauwborst en andere vroege voorjaarszangers in de omgeving Flevoseweg (bij het Strandplateau Castricum aan Zee). Degenen die vorig jaar met deze excursie mee waren herinneren zich zeker nog de Tapuiten op de parkeerplaats en de eerste Nachtegalen. Vorige jaar hadden we niet het geluk om ook nog een doortrekkende Beflijster te zien. Misschien dit jaar wel.

Zondag 18 mei gaan we naar de Wei van Brasser en het Doornvlak en omgeving. Naast Geoorde Fuut zien we misschien ook steltlopers die op doortrek zijn en die de plasjes aandoen om te rusten en voedsel te zoeken. Vorig jaar hoorden we de Cetti's zanger. Verder zijn er in de omgeving genoeg andere leuke soorten te horen en te zien. De laatste excursie voor de zomervakantie is op **zondag 15 juni**. We hebben dan een nieuwe bestemming op het programma staan. We gaan met de auto naar het gebied Dorregeest langs het Uitgeestermeer. Leuke soorten die we daar kunnen aantreffen zijn Baartmannetje en Roerdomp. Maar ook andere rietvogels laten zich horen en zien. De meeste excursies beginnen en eindigen achter het NS station Castricum ter hoogte van het Huis van Hilde. Vertrektijd is meestal 09:00 uur en de eindtijd ongeveer 12:00 uur. Als het anders is laten we dat weten. Meer informatie over de jongerenexcursies is [hier](#) te vinden.

Voor onze publieksactiviteiten en de publiciteit zoeken we de samenwerking met de Commissie Publieksactiviteiten. In het najaar hebben we een keer samen overleg gehad.

Wat ook leuk is om te melden is dat Peter en ik eind november een ontmoeting hadden met enkele leden van de jongerenwerkgroep van VWG Alkmaar. De jongerenwerkgroep van VWG Alkmaar is pas gestart en we hebben hen kunnen voorzien van nuttige adviezen. Ook kwamen uit het gesprek leuke ideeën naar voren waar we hopelijk in het nieuwe jaar samen mee verder kunnen. Wie weet wat daar verder nog uit komt. We houden in ieder geval contact met elkaar.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Voor in je agenda in 2025:

17 januari

9 februari

9 maart

13 april

18 mei

15 juni

Blauwborst
Foto Bart Romijn

Vogeljargon: kj

Bart Romijn

Als je op een goede dag op een telpost staat, vliegen niet alleen de trekvogels, maar ook de afkortingen je om de oren. Sommige zijn redelijk makkelijk te duiden, zoals 'kleine zilver' en 'purper' voor Kleine Zilverreiger en Purperreiger. Moeilijker is dat met 'blako', 'brubo' of 'burry': voor respectievelijk Bladkoning, Bruine boszanger en (Grote of Kleine) Burgemeester. Net als met alle jargon zijn afkortingen praktisch, zeker op een telpost omdat je daar snel wil communiceren. Voor niet-ingewijden, zoals beginnende vogelaars, kan het een gevoel van buitensluiting geven. Voor kenners is dat een opgave om rekening mee te houden, en voor serieuze beginners een zaak om zich in jargon, en dus ook in afkortingen, te verdiepen.

Dit keer in deze rubriek daarom een afkorting die je bijvoorbeeld veel op *waarneming.nl* ziet: kj. Kj staat voor kalenderjaar en duidt de (kalender)leeftijd van niet-volwassen vogels aan. Het 1^e kj loopt van het moment dat de vogel uit het ei is gekomen t.e.m. 31 december, 2^e kj van 1 januari t.e.m. 31 december van het volgende jaar, etc. Om de exacte leeftijd aan te geven wordt ook de maand genoemd.

Verenkleedcategorieën

In aanvulling op kalenderjaren wordt gewerkt met nadere leeftijds aanduidingen, of liever gezegd verenkleedcategorieën. Het eerste verenkleed waarin vogels vliegen heet *juveniel*. Dat verenkleed wordt gewoonlijk gevolgd door een gedeeltelijke rui van de kop-/lichaamsveren in de herfst (dit verenkleed wordt 1^e winter genoemd). De rui en/of bleken gaan in het volgend voorjaar verder: 1^e zomer. Vogels in juveniel, 1^e winter en 1^e zomerkleed – dus tot een jaar oud – worden ook wel "1^e-jaars" genoemd. Daarna verschijnt gewoonlijk een geheel nieuwe set veren na een complete rui in de late zomer of herfst, de 2^e winter genoemd. Dit gaat zo door totdat de vogel volwassen (adult) is, met eventueel een broed-, eclips- en een niet-broedkleed. Let wel, sommige vogelsoorten zijn al volwassen als ze een jaar oud zijn. De aanduiding kj is hier niet erg zinvol. Zo onderscheid je bij een Roodborst eigenlijk alleen het juveniele en adulte stadium (ook al kent deze in kort tijdbestek natuurlijk ook een geleidelijke overgang).

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Dit keer in deze rubriek daarom een afkorting die je bijvoorbeeld veel op *waarneming.nl* ziet: kj.

Kj staat voor kalenderjaar en duidt de (kalender)leeftijd van niet-volwassen vogels aan.

Juveniele (1kj) en volwassen Roodborst
Foto's: Bart Romijn

Andere, met name de grotere vogelsoorten, kan het zo'n vier (grote meeuwen) tot wel zes jaar (bijv. Zearend) duren voordat zij het adulte stadium bereiken. Op de volgende pagina staat een reeks beelden van een Nederlandse Zilvermeeuw, gemaakt in het Westerpark in Amsterdam. Met dank aan Ruud Altenburg voor de foto's en beschrijvingen. Simpel is het niet, wel interessant!

05-03-04:
2kj Zilvermeeuw mintgroen L4, geringd als pullus op 24-06-03, industriegebied Moerdijk. De kop- en alle juveniele schouderveren zijn geruid en nu van de tweede generatie. De nog juveniele dekveren en tertials (deze veren ruit een Zilvermeeuw normaal gesproken niet als 1^e winter) zijn sterk gesleten.

28-11-04.
Nog steeds een 2kj, maar negen maanden later ziet L4 er volkomen anders uit: een vrij "verre" 2kj *argenteus* met een vrijwel geheel grijze mantel. Let op de derde generatie binnenste grote dekveer en de geheel witte middelste staartpennen

11-03-06.
Nog een winter later en nu in 4kj ziet L4 er erg volwassen uit. Alleen de snavelkleur, centrale tertials en binnenste dekveren indiceren in deze foto dat de vogel nog niet volwassen is.

12-12-08.
6kj en volwassen.

Alle foto's van de zilvermeeuwen zijn van Ruud Altenburg.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin - activiteiten 2024

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Sinds 1995 inventariseren elk jaar ca. 40 vrijwilligers van de Roofvogelwerkgroep het duingebied tussen Wijk aan Zee en Camperduin

Jongen van een Wespensdief Foto: Jeroen Walta

De Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin (RNKD) wil met haar werk bijdragen aan de bescherming van de dagroofvogels in de duinen van Noord-Kennemerland. Sinds 1995 inventariseren daarom elk jaar ca. 40 vrijwilligers van de werkgroep het duingebied tussen Wijk aan Zee en Camperduin. De roofvogelwerkgroep geeft een zeer interessante inkijk in haar werkzaamheden van 2024 in gebied dat tot het werkgebied van VWG Midden-Kennemerland behoort: het duingebied tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee. Lees [hier](#) het uitgebreide relaas.

Inzicht in activiteiten van de Vinkenbaan 2023

Als leden van de VWG Midden-Kennemerland wonen we in een prachtig landschap. De grote diversiteit aan dagelijkse vogelwaarnemingen toont een grote vogelrijkdom aan. Helemaal bijzonder wordt dat als je ziet wat er allemaal in ons eigen vogelringstation, De Vinkenbaan, passeert. Van Zwartkopgors tot Waterrietzanger en van Sperwergasmus en Roodkopwever tot de Siberische Boompieper. Zie [hier](#) het 2023 verslag van de Vinkenbaan.

Kees Roselaar, meervoudig fenomeen

Tekst: Bart Romijn

Onder vogelaars tref je bijzondere mensen, met een soms indrukwekkende kennis. Maar één persoon spant de kroon.

“Ik weet niet of ik je veel te vertellen heb” zei Kees Roselaar toen ik hem belde voor een interview. Een bescheiden opstelling voor iemand die talloze, lijvige boeken en publicaties over vogels op zijn naam heeft staan. Toen hij mij een paar dagen later in zijn woning in Alkmaar binnenliet, herhaalde hij het: “Ik hoop dat ik je iets interessants kan vertellen”. Tijdens het gastvrije onthaal door Kees en zijn vrouw bleek het tegendeel. Mijn vragen dienden vooral om te voorkomen dat ik er na middernacht nog zou zitten.

Ongeëvenaarde kennis van vogelsoorten

Tot voor kort kende ik Kees Roselaar niet. Zijn naam stond vermeld als penningmeester van de Vinkenbaan, het vogelringstation van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland, in de duinen bij Castricum. Maar dat was mij niet opgevallen. De eerste keer dat ik de naam Kees Roselaar hoorde was via Jeroen van Wetten die over een lange periode de prooiresten van een op de Grote Sint-Laurenskerk in Alkmaar bivakkerende Slechtvalk had onderzocht. Voor de determinatie van botjes, snaveltjes en veertjes was hij te rade gegaan bij Kees Roselaar. Feilloos had die bijna alle prooi-soorten kunnen benoemen. Sindsdien hoorde ik van meer mensen dat Roselaar ongeëvenaard veel weet over vogels. Interessant om te weten waar Kees Roselaar zijn fenomenale kennis van vogels vandaan heeft. De fascinatie voor vogels zat er al vroeg in bij Kees. “Dat had ik niet van mijn ouders” begint hij. “Mijn vader was accountant en hij was altijd druk met zijn werk en als penningmeester van allerlei verenigingen. En ook mijn moeder, een boerendochter, had weinig met vogels. Ik vond vogels leuk omdat je die overal kon zien. Tijdens schoolpauzes liep ik vaak een rondje in het park op zoek naar vogels. Buiten schooltijd fietste ik regelmatig vanuit mijn woonplaats Hoorn naar het strand van Noord-Holland op zoek naar levende en dode vogels en andere bijzonderheden. Daar kwam ik in contact met Peter Boer. Van hem leerde ik dat je door te meten veel te weten komt.” Peter Boer is op zijn gebied een autoriteit met honderden publicaties over kenmerken en verspreiding van diersoorten, van insecten (vooral mieren, o.a. *Handboek van Mieren in de Benelux*) tot vogels, in honderden publicaties met titels als *De snavel van de Scholekster*. Als leermeester heeft hij een beslissende invloed op de verdere ontwikkeling en loopbaan van Kees Roselaar gehad.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – december 2024

Ik vond vogels leuk omdat je die overal kon zien.

Tijdens schoolpauzes liep ik vaak een rondje in het park op zoek naar vogels.

Kees Roselaar in zijn tijd als wetenschappelijk collectiebeheerder – bron YouTube

Het ging niet om een kortstondige bevestiging van een kind dat bezig is de wereld te ontdekken. Kees vervolgt: "Ook tijdens mijn middelbare schooltijd bleef ik een natuur- en met name vogelvorser. Zeldzaamheden die ik vond bracht ik het naar het Zoölogisch Museum Amsterdam (ZMA). Daarmee begon een nog steeds voortdurende relatie met dat instituut, al is dat sinds 2010 met het Centrum voor Biodiversiteit Naturalis, waarin de collecties (en de beheerders daarvan) werden ondergebracht na een fusie tussen het ZMA, het Nationaal Natuurhistorisch Museum en het Nationaal Herbarium Nederland. De totale vogelcollectie omvatte na de fusie grofweg 290.000 vogels.

Passie in het gezin

Een andere relatie die in zijn middelbare schooltijd begon en ook nog steeds voortduurt is die met zijn vrouw, Irene Maas. Irene: "Wij leerden elkaar kennen via de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, NJN. Ik ben geboren op Texel, waar ik in mijn kindertijd veel schelpen verzameld heb". Passie voor dieren zie je terug in het hele gezin. Irene maakt als exposerend keramiste vooral veel beelden van katten, zoon blijkt gefascineerd door dinosaurussen en dochter die zich – als nevenactiviteit- inzet voor de bescherming van vleermuizen.

Kees vervolgt: "Tijdens mijn studie biologie aan de Universiteit van Amsterdam werkte ik vanaf 1970 als student- respectievelijk kandidaats-assistent vogeltaxonomie. Na mijn doctoraal in 1975 werd ik wetenschappelijk collectiebeheerder bij het ZMA. Mijn eerste grote, wetenschappelijke schrijfklus begon in 1973. Ik moest honderden vogelsoorten beschrijven voor de uitgave van het Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa – The Birds of the Western Palearctic (kortweg: BWP). Eigenlijk was de opdracht aangenomen door mijn wetenschappelijke bazen, Karel Hendrik Voous en Jan Wattel. Maar die waren "te druk". Zijn werk aan deze publicatie markeerde het begin van een productieve wetenschappelijke carrière van Kees (C.S.) Roselaar die inmiddels 17 boeken over vogels en zo'n 200 wetenschappelijke artikelen op zijn naam heeft staan. Kees is nog steeds verbonden aan Naturalis, dat sinds de fusie een vogelcollectie heeft van een kleine 300.000 balgen (geprepareerde vogelhuiden) die naar schatting zo'n driekwart van de bijna 11.000 wereldwijd bekende vogelsoorten vertegenwoordigen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Passie voor dieren zie je terug in het hele gezin. Irene maakt als exposerend keramiste vooral veel beelden van katten, zoon blijkt gefascineerd door dinosaurussen en dochter die zich – als nevenactiviteit- inzet voor de bescherming van vleermuizen.

De Roselaar's kanoetstrandloper, *Calidris canutus roselaari*.

Aan de hand van zijn werk met balgen heeft Kees Roselaar een nieuwe vogelsoort beschreven, de Sillems Bergvink *Leucosticte sillemi*, vernoemd naar de verzamelaar Lex Sillem. Sillem schoot in 1929 in West-Tibet twee bergvinken die hij labelde als Brandts Bergvink. Als zodanig verdwenen ze – onbeschreven - in de laden van het Zoölogisch Museum Amsterdam. Totdat in 1992 Kees Roselaar ze weer onder ogen kreeg en op basis van o.a. foto's en DNA-onderzoek beschreef. De soort leek inmiddels uitgestorven, maar de Fransman Yann Muzika fotografeerde in 2012 in Tibet enkele levende exemplaren, waarmee de soort werd 'herontdekt'.

De naam van Roselaar zelf is overigens ook in een vogelnaam vereeuwigd: de *Calidris canutus roselaari*. Hij had ontdekt dat deze Siberische ondersoort van de Kanoet wat groter was dan de overige bekende kanoeten.

Fietsend fenomeen met focus

Niet alleen wetenschappelijk is Kees Roselaar een fenomeen. Als je onder de naam C.S. Roselaar op Waarneming.nl kijkt dan zie je dat hij bijna dagelijks een welhaast onwaarschijnlijk aantal waarnemingen noteert. Bijna dagelijks trekt Kees erop uit, per fiets, per trein, en meerijdend met anderen tijdens excursies, per auto. Zijn fietstochten beperken zich zeker niet tot Alkmaar en omgeving. Het komt regelmatig voor dat hij op de fiets de hele dag onderweg is, 's morgens vroeg voor dag en dauw vertrekkend en 's avonds pas weer terug. Waarbij zijn favoriete tocht die van Alkmaar naar Texel en terug is. Alle vogels die hij ziet noteert hij, ook de vogels die hij vanuit de trein of auto ziet. Waarbij hij in een klein aantekenboekje – in minuscuul, hiërogliefachtig handschrift – aantekeningen maakt. Om dan 's avonds zijn bevindingen uit te werken. Hij doet dit al vanaf 1 januari 1962 in een reusachtig, nog steeds uitdijend spreadsheet. Verticaal staan meer dan 300 kolommen met vogelsoorten die hij in Nederland heeft gezien en horizontaal vult hij zijn dagelijkse waarnemingen in (inmiddels meer dan 20.000 regels! In [Duin & Dijk Jaargang 12 – 4#2013](#) staat een uitvoerige verhandeling over de methode en het belang van deze database.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

De naam van Roselaar zelf is overigens ook in een vogelnaam vereeuwigd: de *Calidris canutus roselaari*.

Hij had ontdekt dat deze Siberische ondersoort van de Kanoet wat groter was dan de overige bekende kanoeten.

Kees Roselaar toont
zijn immense
spreadsheet.
foto Bart Romijn

Tegenwoordig bestaan er tal van openbaar toegankelijke databases. In Nederland is voor vogels de bekendste en belangrijkste die van het door Observation.org beheerde Waarneming.nl. Het belang van de database van Kees is dat deze meer dan 50 jaar teruggaat, waardoor over langere periodes trends zijn vast te stellen. Zoals die van de Zomertaling, in de zestiger jaren van de vorige eeuw in Noord-Holland de gewoonste zwemeend na de Wilde Eend en nu een relatieve zeldzaamheid.

Kees Roselaar is achter in de zeventig. Maar hij is niet iemand 'die alles al heeft gezien en het wel gelooft'. Hij blijft onverminderd actief. Kort na onze eerste kennismaking maakte ik hem mee tijdens een vogelexcursie naar de Hoge Veluwe. Het viel me op hoe gefocust hij is. Waar anderen nogal eens lang blijven "hangen" bij een soort, speurt Kees staand of vanaf zijn zitkrukje voortdurend de omgeving af. Hoewel in de groep toch behoorlijk wat ervaren vogelaars zaten, was Kees vaak de eerste die een bijzondere soort zag, zoals de Raaf en niet te vergeten de Steppekiekendief. Hoewel absoluut vriendelijk en toegankelijk, is hij ook niet van de smalltalk.

Kees Roselaar op excursie op de Hoge Veluwe, foto Bart Romijn

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Tegenwoordig bestaan er tal van openbaar toegankelijke databases. In Nederland is voor vogels de bekendste en belangrijkste die van het door Observation.org beheerde Waarneming.nl.

Nog steeds achter de balgen

Ook zijn wetenschappelijke schrijfwerk zet hij onverminderd voort. Waar 'achter de geraniums zitten' staat voor op latere leeftijd ledig niets doen, zou naar Kees zijn leven 'achter de balgen zitten' met recht staan voor een niet aflatende, leergierige levendigheid. Hij is onlangs benaderd om voor het Handbook of Western Palearctic Birds 'HBWP' de niet-zangvogelsoorten te beschrijven. Dit is een nieuw handboek waarvan al twee delen over zangvogels verschenen zijn, door Shirihai & Svensson 2018. Kees Roselaar: "Het gaat om 652 niet-zangvogelsoorten. Een half jaar geleden ben ik begonnen en ik ben nu halverwege. Dit was het gemakkelijke deel, omdat ik de meeste informatie in Nederland kon vinden. Dat beschrijven doe ik niet in mijn eentje; je werkt in een team. Zelf doe ik de afmetingen, structuur en geografische variatie van al die soorten, anderen de identificatie, geluid, foto-selectie etc, waarbij ik natuurlijk wel tips aan de anderen geef wat ik bij onderzoek aan huden tegenkom. Het moeilijke deel komt nu. Iedereen denkt dat alles digitaal beschikbaar is, maar dat is niet zo. Je bent nog steeds aangewezen op fysieke collecties en publicaties die niet op internet staan. Overigens zijn deze sinds de digitalisering vaak moeilijker toegankelijk. Voor de resterende soorten moet ik ook naar buitenland; dat wordt nog wel een karweitje. Wel jammer, want nu heb ik minder tijd voor excursies". Wat in de maand april dit jaar (2024) nog altijd neerkwam op 584 kilometer. Want ook de fietsafstanden houdt Kees nauwkeurig bij.

Kees Roselaar was altijd al een bijzondere man, en dat is-ie.

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, sep-november 2024

Hans Schekkerman

September-november algemeen

De maand september was warm en zonnig, maar in de week na de 10^e en op 28-29 sep bracht een noordwestelijke stroming harde wind en buien. Oktober was zacht, droog en vrij zonnig. Harde westenwind kwam nauwelijks voor, maar een meerdaagse periode met oostenwind ook niet. Ook begin november bracht rustig weer, maar na de 16^e volgden enkele weken met veel (noord)westenwind en neerslag. Het nogal kalme weerbeeld zorgde voor een beetje 'vles nog vis' omstandigheden voor liefhebbers van vogeltrek. Voor stormgasten over zee woei het niet genoeg, en er waren weliswaar veel dagen met vrij goede landtrek maar slechts weinig met echt massale; die volgt vaak na slecht weer waarin de trekdrang onder zangvogels zich ophoopt. Toch waren er aardig wat *highlights*, onder meer Roodpootvalken, Gestreepte Strandloper, Oehoe, Alpengierzwaluw, Witvleugelstern, Blauwstaart, Bosgors en Daurische Klauwier.

Waterwild

Het ganzenseizoen 2024 begon vroeg met 4 **Kolganzen** in de Castricumerpolder op 4 sep, maar daarna bleef het nog een poos rustig. Tussen 12 okt en 12 nov werden 20 overvliegende groepen **Kleine Rietganzen** gemeld (totaal 730 exx). Aan de grond werden ze gezien in de Heemskerker Noordbroek (1 ex, 30 okt), en in de Vennewaterspolder en Groot-Limmerpolder (max. 30, 5 nov). In dezelfde tijd werden ook enkele overvliegende groepjes **Toendrarietganzen** gemeld. Een **Ross' Gans** in de Uitgeesterbroekpolder en de Wijkermeer op 28-30 okt bleek een onopvallend geringde escape, die eerder al rondhing in de Zaanstreek. De eerste **Wilde Zwanen** arriveerden in het duingebied op 3 nov.

De enige **Casarca's** van deze periode zaten op 14 sep op een onder water gezet bollenveld in de Sammerpolder, Heiloo. **Krooneenden** werden gemeld uit het Infiltratiegebied in NHD Castricum op 2-13 sep (v), 23 sep (m) en 11-18 okt (m+v), 24-27 okt (2m+v, ook Doornvlak, NHD Bakkum), en 15 nov (m+v). **Topper** wordt in onze regio vooral over zee vliegend gezien, maar op 2 okt pleisterde een mannetje op het Doornvlak. Een **Nonnetje** naar Z langs de Noordpier van IJmuiden was daar dan weer ongebruikelijk. Over zee werden drie langsvliegende **IJseenden** gemeld, op 13 en 27 okt en 11 nov.

Duikers en stormvogels

Op 2 nov werd een langsvliegende **IJsduiker** gefotografeerd vanaf de Noordpier. Drie **Parelduikers** werden vliegend over zee gemeld, en zwemmende exx bij Egmond op 22 okt en bij Castricum op 13 en 16 nov. **Roodhalsfuten** vlogen langs Castricum aan Zee op 13 en 22 nov. De laatste **Geoorde Futen** zwommen op de Bakkumer duinplassen op 11 (Brasser) en 18 nov (Soeckebacker). Voor stormgasten onder de zeevogels was het een te rustig najaar. Er werd bijvoorbeeld maar één **Noordse Pijlstormvogel** gezien (langs Castricum op 11 sep), en slechts twee **Vale Stormvogeltjes** (op 20 en 22 nov). **Grauwe Pijlstormvogels** waren er iets meer: totaal 10 exx op 6 dagen. **Noordse Stormvogels** verschenen zelfs opvallend vaak voor recente begrippen (29 exx op 9 dagen), maar nog steeds veel minder dan we kennen van voor de eeuwwisseling. Er pleisterden dit najaar weinig **Kuifaalscholvers** bij IJmuiden, of ze bleven angstvallig aan de Zuidpier-kant; bij de Noordpier waren er alleen waarnemingen op 20 en 28 sep.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Voor stormgasten onder de zeevogels was het een te rustig najaar.

Er werd bijvoorbeeld maar één Noordse Pijlstormvogel gezien (langs Castricum op 11 sep), en slechts twee Vale Stormvogeltjes (op 20 en 22 nov).

Reigers

Het in de vorige nieuwsbrief beschreven reigerfeest rond de Wei van Brasser ijde in sep nog na. Zo verbleven daar nog 1-3 **Purperreigers** tot de 26e, en opnieuw op 1-2 okt. Daarnaast kwamen nog 8 waarnemingen elders uit het duingebied en 3 uit de polders. Ook bleven nog maximaal 6 (op 2 sep) **Kleine Zilverreigers** hangen bij Brasser tot 16 sep, met daarna nog drie waarnemingen waaronder 6 exx in de waterberging bij Heemskerk op 5 nov.

Kleine Zilverreigers, Waterberging Heemskerk, 5 nov, foto Hielke Boomsma

Ook **Roerdompen** werden gemeld van enkele ongebruikelijke plekken in het duin: Soeckebacker, De Westert en Duivelshoek. Op 19 okt en 3 nov foerageerde een **Koereiger** in de Castricumerpolder. De enige **Ooievaars** liepen op 21 sep en 5 okt in de Heemskerker Noordbroek.

Roofvogels

Er werden veel doortrekkende **Visarenden** gemeld: na uitfilteren van dubbele meldingen komt het totaal op ca. 24 vogels. Beste dagen waren 1 sep met minimaal 7 doortrekkers (alle in de middag), en 6 sep met 4 exx. Vissende arenden werden gemeld in het Infiltratiegebied maar ook bij Brasser en Doornvlak, boven het Noordzeekanaal tussen Beverwijk en Nauerna (2x), en ongebruikelijk ook boven zee: op 6 en 11 sep t.h.v. Bakkum en op 9-10 nov bij de pieren van IJmuiden (tevens de laatste waarneming). Jonge **Zeearenden** vlogen over het Infiltratiegebied op 7 sep en over het strand van Heemskerk op 2 nov. Op 27 okt zeilde een **Ruigpootbuizerd** naar Z over de zeereep bij Castricum.

De enige **Rode Wouw** van dit najaar passeerde op 5 okt het Vogelduin en Glopstukken, NHD Castricum. Dit najaar waren weer eens vaak pleisterende **Blauwe Kiekendieven** aanwezig in het duingebied; 1-2 'ringtails' (vrouwje of eerstejaars mannetje) en vanaf 26 okt ook geregeld een adulte man. Daarmee is niet gezegd dat het goed jagen was in het duin, want een op Texel als nestjong gezenderd mannetje dat vanaf aug bij ons pleisterde werd op 24 sep dood en vermagerd aangetroffen. Op de trektelpost passeerden 8 Blauwe Kieken en ook uit de polders kwamen enkele waarnemingen.

Ruigpootbuizerd, Castricum aan Zee, 27 okt, foto Hans Schekkerman

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

*De enige **Ooievaars** liepen op 21 sep en 5 okt in de Heemskerker Noordbroek.*

Voor **Smelleken** was het ook geen slecht najaar; er werden er 28 gemeld (10 in sep, 15 in okt en 3 in nov), vrijwel allemaal doortrekkers in het buitenduin en langs de kust. Altijd feest is een influx van **Roodpootvalken**, en in sep doken in totaal 12-13 exx op. Ze arriveerden vooral op 1 sep bij harde oostenwind (3-4 exx). In de dagen erna joegen enkele vogels in het zeeduin tussen Bakkum en Egmond, en op 7-9 sep lieten tot 3 exx zich prachtig bekijken rond de Vinkenbaanbult (NHD Castricum). De laatste melding betrof een adult mannetje op 14 sep; alle overige waren jonge vogels. Van **Slechtvalk** waren er 13 meldingen in sep, 27 in okt en 21 in nov.

Steltlopers

Van **Morinelplevier** werden 9 doortrekkers gemeld op 6 dagen in de eerste helft van sep. De enige **Kleine Strandloper** van deze periode rustte op 2 okt op het strand van Velsen-Noord. Een volwassen **Gestreepte Strandloper** van 4-8 sep in 13 ha (de plasdras tegenover de waterberging bij Heemskerk) was pas de zesde in ons werkgebied. Zeven **Zwarte Ruiters** werden gemeld (de laatste op 2 okt), en 14 **Bosruiters** (laatste op 25 sep, allemaal in de polders). **Rosse Franjepoten** vlogen over zee op 13 en 29 sep (Egmond-Binnen) en 21 nov (Castricum aan Zee).

Jagers t/m alken

Aan zee werden 40 **Kleine Jagers** geregistreerd, op 17 dagen in sep-okt. **Kleinste Jagers** werden herkend op 11 sep bij Castricum aan Zee (3 exx) en op de 14^e bij Egmond. **Grote Jagers** werden gemeld op 11, 28 en 29 sep.

De 11^e sep werd nog leuker aan zee toen ook 2 juveniele **Vorkstaartmeeuwen** langs vlogen. **Zwartkopmeeuw** werd slechts twee maal gemeld; adulte boven zee op 29 sep en 2 okt. **Pontische Meeuw** was daarentegen talrijk dit najaar: 92 waarnemingen met in totaal 188 vogel-dagen. Verreweg de meeste werden gezien op de stranden en bij de Noordpier, enkele in de polder bij Heemskerk. De grootste concentraties telden steevast 11 exx: strand Egmond 25 sep, strand Castricum 2 okt, strand Velsen-Noord 18 okt en Noordpier 10 nov. De soort neemt fors toe als broedvogel in Nederland en omringende landen maar het aantal waarnemingen steeg ook door de activiteit van enkele nieuwe 'meeuwenfans'. Vooral door hen werden ook 17 **Geelpootmeeuwen** gemeld op de stranden, 12 daarvan in sep. Van 17-23 okt foerageerde een **Grote Burgemeester** in (vrijwel) adult kled tussen enkele duizenden Zilvermeeuwen op zeebanket op het strand bij de Noordpier. Hij werd daar geringd met een groene kleurring (inscriptie M|Y). Op 6 nov werd deze geringde aangetroffen in haven De Pijp in Beverwijk, op hetzelfde dak waar afgelopen winter ongetwijfeld dezelfde adult langdurig domicilie hield. Twee uur later werd hij foeragerend gezien in de Uitgeesterbroekpolder. Een volwassen **Kleine Burgemeester** vloog op 30 okt over het strand van Castricum aan Zee.

Aan zee werden 40 Kleine Jagers geregistreerd, op 17 dagen in sep-okt. Kleinste Jagers werden herkend op 11 sep bij Castricum aan Zee (3 exx) en op de 14^e bij Egmond.

Grote Jagers werden gemeld op 11, 28 en 29 sep.

De 11^e sep werd nog leuker aan zee toen ook 2 juveniele Vorkstaartmeeuwen langs vlogen.

Grote Burgemeester, strand Velsen-Noord, 18 okt, foto Ruud Altenburg

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Op 1 sep werden de landtrektellers in het Vogelduin verrast door een volwassen en een juveniele **Reuzenster** die vanaf het strand over ze heen vloegen naar ZO. Eerder op de ochtend hadden ze al genoten van een **Witvleugelster** in zomerkleed die langs het strand naar Z vloog, per whatsapp aangekondigd vanaf Camperduin. Een **Zwarte Zeekoet** hing op 19 okt even rond bij beide pieren van IJmuiden. De NW-stormen van eind nov brachten wat **Kleine Alken** naar onze regio; op 4 dagen tussen 21 en 28 nov werden er in totaal 9 gezien, waarvan 7 op 21-22.

Uilen t/m spechten

In de vroege ochtend van 22 sep hoorden trektellers in het Vogelduin (en hun geluidsrecorder) de roep van een **Oehoe** uit de richting van het Commissarisveld. Helaas kwamen er geen vervolgwaaarnemingen. Vier **Velduilen** werden gemeld in het buitenduin, en 2 langs de Zeedijk in de Wijkermeer op 7 nov. Op 5 sep werd een **Nachtzwaluw** aangetroffen in een achtertuin in Egmond-Binnen, en op 7 sep werd er een geringd op de vinkenbaan. Op de 14^e volgde hier nog een waarneming. Op 12 okt werd een vogelaar in Soeckebacker, NHD Egmond, verrast door een laag naar N vliegende **Alpengierzwaluw**. Er kwamen nog 3 waarnemingen van **Draaihals**, in NHD Bakkum op 1 en 7 sep en een late op 12 okt.

Zangvogels

Tussen 4 okt en 9 nov werden 11 langstreckende **Strandleeuweriken** gezien in het buitenduin, de meeste zoals gebruikelijk nabij de zeereep. De laatste **Duinpieper** van dit najaar vloog op 7 sep twee maal over de Vinkenbaanbult. **Grote Piepers** trekken wat later door dan Duinpiepers; er werden er 14 gezien of gehoord tussen 21 sep en 4 nov, met een maximum van 3 op 12 okt. Op 17 sep werd een **Roodkeelpieper** gefotografeerd op de parkeerplaats bij Castricum aan Zee, en op de 25^e vloog er een roepend over het Reggers-Sandervlak, NHD Egmond. Eveneens op roep wisten de trektellers overvliegende **Siberische Boompiepers** op te pikken op 19 okt en 3 nov.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Een Zwarte Zeekoet hing op 19 okt even rond bij beide pieren van IJmuiden.

De NW-stormen van eind nov brachten wat Kleine Alken naar onze regio; op 4 dagen tussen 21 en 28 nov werden er in totaal 9 gezien, waarvan 7 op 21-22.

Blauwstaart, Vogelduin 4 okt, foto Ruud Altenburg

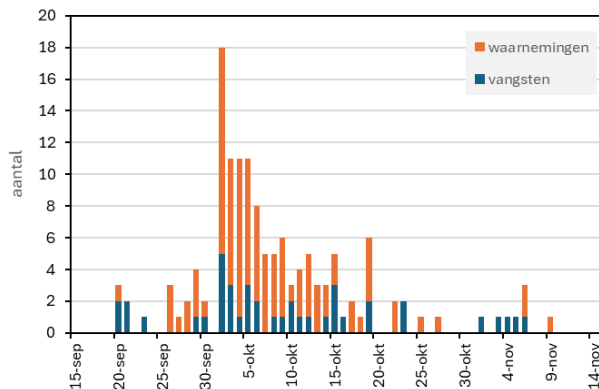

Een **Blauwstaart** langs de Grote Veldweg in NHD Bakkum was een fijne vondst op 4 okt, en kon door minstens 40 vogelaars worden gezien. Tussen 3 en 30 okt werden in totaal 94 **Beflijsters** gezien. Op 15 okt trokken er maar liefst 47 door het Vogelduin. Dat was sowieso een top-lijsterdag, want de trektellers registreerden ook 85.000 (!) overvliegende **Koperwieken**. **Cetti's Zanger** is eigenlijk te talrijk geworden in de regio voor opname in deze rubriek, maar om de uitbreiding te volgen noem ik locaties waar ze voor het eerst werden gemeld: bij Heliomare en Pompstation Wim Mensink in NHD Wijk aan Zee, en bij plas De Knip aan de noordrand van Heemskerk. Op de vinkenbaan werden 3 **Snorren** geringd (2 en 22 sep, 2 okt), en een **Struikrietzanger** op 23 sep. Tussen 2 sep en 4 okt werden daar ook 9 **Sperwergrasmussen** geringd, waarvan er één werd teruggevonden in het veld, in Vogelduin-Zuid op 4 okt.

Bladkoning, De Bleek, NHD Egmond, 4 okt, foto Hans Schekkerman

Na een paar magere najaren was het weer eens raak met **Bladkoning**: 99 exx (vogeldagen) in het veld en 41 ring- en terugvangsten op de vinkenbaan. Na het eerste ex op 20 sep bleven de aantallen aanvankelijk laag tot 2 okt, toen eensklaps 5 ringvangsten en 13 veldwaarnemingen volgden. Wellicht was dit de enige grote influx, want daarna liepen de waarnemingen geleidelijk terug tot rond 20 okt (zie figuur). Begin nov volgde nog een kleine opleving; de laatste Blako werd gezien op 9 nov.

Bladkoning: veld-waarnemingen en ringvangsten per dag in najaar 2024.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Een Blauwstaart langs de Grote Veldweg in NHD Bakkum was een fijne vondst op 4 okt, en kon door minstens 40 vogelaars worden gezien.

Op 8 nov werd een **Bruine Boszanger** gevonden in Soeckebacker, NHD Egmond. **Siberische Tjiftjaffen** werden alleen gemeld van de vinkenbaan: 7 vangsten tussen 19 okt en 1 dec. Daar werd op 23 sep ook een **Kleine Vliegenvanger** geringd. Op 21 sep riep een **Buidelmees** bij een plasje in Waterkuilen, NHD Egmond.

Eén van de hoogtepunten van het najaar was de jonge **Daurische Klauwier** die op 27 okt werd ontdekt in het afgesloten Kieftenvlak, NHD Heemskerk (2e geval in de regio, vorige was in okt 2000). Doordat PWN enkele excursies organiseerde en de vogel ook van buiten het gebied -op afstand- waarneembaar was kon hij tot 4 nov toch door ruim 100 mensen worden gezien. Twee **Grauwe Klauwieren**, in Aldertdal op 7 sep en bij De Westert op 3-4 okt (beide NHD Egmond), kregen minder bekijks. Op 16-18 okt pleisterde een **Klapekster** op het Doornvlak; daarna volgden nog eenmalige waarnemingen op 2 nov (Westerberg, NHD Bakkum) en 14 nov (Zuidernollen). In het buitenduin werden trekkende **Roeken** opgemerkt op 12, 15, 16 en 26 okt. De eerste twee waarnemingen betroffen adulte vogels met 2 resp. 1 jongen. Een (en soms 2) **Raaf** werd tussen 2 en 12 okt vier maal gezien in NHD Heemskerk (Reservaat, Kaag, Bloemberg, Wildernis).

Een **Europese Kanarie** trok op 15 okt over Ronde Berg, NHD Egmond, waar op 1 sep ook al een **Ortolaan** was gemeld. **Barmsijzen** waren schaars dit najaar: slechts 12 waarnemingen tussen 29 sep en 6 nov. **Kruisbekken** waren al even schaars, met 16 vogels tussen 2 sep en 30 okt, zoals gebruikelijk de meeste in NHD Bakkum. In okt en begin nov werden 10 overtrekkende **Geelgorzen** gezien in het buitenduin. **Dwerggorzen** werden geringd op de vinkenbaan op 6 en 9 okt; op die laatste dag en ook op 19 okt trokken ook exx door het Vogelduin. Op de vinkenbaan werd op 9 okt ook een **Bosgors** gevangen; pas de 3^e in onze regio. **Ijsgorzen** waren vrij schaars met 15 waarnemingen (17 exx) tussen 21 sep en 3 nov; **Sneeuwgorzen** nog schaarser met 7 waarnemingen (9 exx) tussen 2 en 11 nov.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - december 2024

Barmsijzen waren schaars dit najaar: slechts 12 waarnemingen tussen 29 sep en 6 nov.

Kruisbekken waren al even schaars, met 16 vogels tussen 2 sep en 30 okt, zoals gebruikelijk de meeste in NHD Bakkum.

Daurische Klauwier, Kieftenvlak, 27 okt, foto Wouter Bol